

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Narednine in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, 1., 17.

Izhajava vsak dan, izvenredne nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnistvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 209

V Ljubljani, v petek, 11. septembra 1903.

Letnik XXXI.

Čestitim p. t. g. g. volilcem kmetskih občin sodnih okrajev: Ljubljanska okolica - Vrhnika-Velike-Lašče-Ribnica-Litija-Višnja gora, kateri so pri državnozborni volitvi dne 10. septembra t. l. me počastili s svojim zaupanjem ter mi poverili državnozborni mandat, izrekam najtoplejšo zahvalo.

Na Kamnu 11. sept. 1903.

Franco Šuklje.

Holandška.

Amsterdam.

V prvi vrsti dnevnih vprašanj stoje zdaj na Nizozemskem šolske zadeve. V tej deželi so od nekdanje vse verske ločine uživale največjo svobodo. Razkrajajoči se protestantizem je rodil mnogo novih verskih oblik, katere se vedno bolj približujejo plitvemu racionalizmu; a te posamezne ločine čutijo potrebo nekolike edinosti in se izkušajo po svoje organizirati. Danes je v Amsterdamu 25 protestantskih cerkva, med njimi 11 reformiranih kalvinskih, 2 valonski, 1 anglikanska presbiterijska, 1 anglikanska episkopalna, 1 remonstrantska, 2 luterski avgaburškega veroizpovedanja široko tolmačenega, 1 luterski avgaburškega veroizpovedanja strogo tolmačenega, 1 za meronite in baptiste, 3 krščansko-reformirane, 2 za orto dokone, ki so se ločili od sinode. Janzenisti, ki so se ohranili na Nizozemskem še v treh škofijah, imajo tu dve cerkvi. Katoliških cerkva je 20. Potem imajo še judje deset sinagog, svobodno verska zveza eno zbirališče in »armada blagra« (Heilsarmee) več hiš. To je pisana množica.

Vlada je izkušala zediniti protestantske ločine v eno upravno celoto. Osnovali so sinodo, ki naj bi bila upravno središče za vse protestante. A bilo je treba najti dogmatične podlage, katera bi bila vsem skupna. To je težavna stvar pri ljudeh, od katerih vsak sveto pismo drugače tolmači. Slednjič so našli neko indiferentno sredo.

Podobno usodo je imelo šolstvo. Liberalizem, ki je vladal prejšnja desetletja tudi na Nizozemskem, je šolstvo osnoval na popolnoma brezverski podlagi. O veri v šoli

sploh ni bilo govora. Krščanski nauk se ni poučeval in na vero otrok ali učitelja ni jemala šolska oblast nikakega ozira.

V poslednjem času se je javno mnenje precej obrnilo. Katoličani, katerih je slaba tretjina holandskih prebivalcev, so se precej okrepili. Kdor potuje danes po Holandskem, vidi povsod velike nove cerkve, v ličnem gotskem slogu iz rdeče opeke z visokimi zvoniki. Ravno kar umrli haarlemški škof Bonnemante je v eni sami škofiji posvetil 80 novih cerkva. To kaže, da se je versko čutstvo tudi tu mogočno zbudilo. A tudi protestantizem je doživel nekako krizo. Liberalizem, ki je po sinodi zavladal v protestantskih občinah, se je zdel kmalu celo protestantom preveč prazen in plitev. Nastala je reakcija in pastor Knyper je velik del protestantov, zlasti kalvincev odtrgal od državne sinode in jih organiziral na bolj pozitivno krščanski podlagi. Ta pastor je danes — ministrijski predsednik nizozemski!

Vpliv na šolstvo ni mogel izostati. Ali so še mogoče brezkonfesionalne šole v prebivalstvu, ki se začnejo zopet zavedati svojih konfesij? Odgovor katoličanov je bil seveda vedno enak: Zahtevali so versko šolo. Zdaj so se oglašili tudi kalvinci in vsa Knyperjeva stranka za šolsko reformo v verskem smislu. Liberalizem se je uprl in v znamenju tega boja stoji zdaj Holandija.

Najprej so zahtevali katoličani s pozitivnimi protestanti, da se dovoli verski pouk otrok cerkvenim zastopnikom in da ga šolska oblast prizna. Potem je prišlo na vrsto vprašanje: Ali ne zaslužijo veroučitelji plače za svoj trud? Ker so dohodki katoliške duhovščine na Nizozemskem slabi, je bilo to vprašanje zanje tembolj važno. Liberalizem se je uprl, češ s tem bi država prekršila načelo indiferentnosti. Po dolgem boju je zmagal dr. Knyper.

Zdaj se nadaljuje boj za popolnoma versko šolo. Dr. Knyperjevo glasilo »Standdaard« dolži novodebno brezkonfesionalno šolo, da je ona kriva naraščanju soc. demokracije in ljudske nenravnosti. Za zdaj, dokler ni reforma izvršena, svetuje Holandcem, naj snujejo svobodne zasebne verske šole proti državnim brezkonfesionalnim.

Čudno: Medtem ko v »katoliški« Fran-

ciji intransigentna vlada z vojaško silo izganja redovnice in katoliške šolske brate, na Nizozemskem protestantski minister na stečaj odpira vrata cerkvenim redovom ter jih vabi, da naj popravijo zlo, katero je naredila državna šola!

Liberalizem gre na Holandskem nazaj. To kažejo tudi volitve po mestih. V glavnem mestu Haagu n. pr., kjer je bila prej ena najmočnejših trdnjav liberalizma, so bile pred mesecem volitve v občinski svet, pri katerih so se stranke grupirale v liberalno in protiliberalno skupino. Liberalci imajo 23, protiliberalci 22 (med njimi katoličani 7) obd. svetnikov.

Konfesionalne vzroke ima tudi ustanovitev novega vseučilišča v Amsterdamu. Knyperjeva stranka je zahtevala novo vseučilišče, ki bi imelo bolj krščanski značaj, kakor novodobna liberalna vseučilišča. S pomočjo amsterdamskega občinskega zastopa se je to posrečilo. Mesto je dalo poslopje, svojo knjižnico, broječo čez 100.000 knjig, in daje letno podporo. Danes je tu okoli 50 profesorjev in čez 1000 dijakov.

Za nas najzanimivejša je stolica za krščansko modroslovje, katero je ustanovilo mesto na zahtevo katoličanov. Zdaj predava tu o tomističnem sestavu dominikanec p. V. J. de Groot. Med njim in med drugimi profesorji vlada najboljša kolegialno razmerje, in tomistično modroslovje se priznava kot znanost, ravnopravna z drugimi.

Tako si pridobiva katolicizem polagoma priznanje. Sicer pa je umljivo, da katoličani vsled majhnega števila ne odločujejo v politiki. Zdaj imajo sicer tri ministre katoličane: vojaškega, pravosodnega in finančnega, a ti so bolj veščaki v svojih strokah, kakor pa v politiki. Mrgr. Schaeppman, prejšnji voditelj nizozemskih katoličanov, je bil sicer dober pesnik, poljuden pisatelj, a ni bil politično organizatoričen duh. Po njegovi smrti katoličani še niso dobili pravega voditelja.

Glavna moč katoličanov je v tem, da se zvesto drže svoje cerkve. Ob nedeljah so katoliške cerkve napolnjene in izvrševanje verskih dolžnosti je večincma vzorno. Najboljše katoličani so povsod tam, kjer se mo-

rajo braniti, in v krajih, kjer so pomešani med drugoversko večino, tembolj drže skup in se med seboj podpirajo.

Zasedanje deželni zborov

se je pričelo. Včeraj so se sešli deželni zbori solnograški, predarlski in bukovinski.

V deželnem zboru bukovinskem bo baje jako vihar. Glasilo Staro-Rumunecv grozi, da bo ta stranka odločno ugovarjala verifikaciji volitve demokrata dr. Aurela Onciula. Dalje bodo stranke izrazile svoje stališče napram od dr. Strancherja in tovarišev naznanjenemu načrtu o spremembi deželnozbornskega volilnega reda.

Moravski deželni zbor, ki se snide 21. t. mes., se bo najprej pečal s pomožno akcijo v korist po povodnji onesrečenim.

V solnograškem dežel. zboru sta bila včeraj vložena dva predloga, ki merita na to, da se tretjeletniki v armadi s 1. oktobrom odpuste in da se vlada upre ogradnim zahtevam in da vlada skoro skliče državni zbor. Iste resolucije je sprejel tudi predarlski deželni zbor.

V štajarskem deželnem zboru pride na vrsto vprašanje, ali prevzame železnico Celje-Velenje v svojo uoravo. Država bi plačala na leto najemnine 230.000 kron, a zahteva, da dežela razširi celjski kolodvor s stroški 700.000 kron. Dalje se bo štajarski deželni zbor bavil z zakonskim načrtom o starostni preskrbi učiteljev za ročna dela in o učiteljskem disciplinarnem zakonu. Predložen bo dež. zboru zak. načrt, po katerem se Gradcu dovolijo pristojbine pri prenosu premoženj. To so najnovejše točke poleg proračuna, ki bo izkazal potrebo, da se zvišajo deželne priklade.

Kriza na Ogrskem.

Stvar je popolnoma zavožena. Nobeden nima poguma, da bi se vpregel v državni voz in ga potegnil iz jarka. Niti vladna večina nima toliko poguma, da bi se zbrala ter jasno določila svoje stališče nasproti zahtevam opozicije. Sicer pa voditelji sami niso edini. In to je sedaj glavna ovira, da se kriza ne konča. Le tako je mogoče, da imajo v deželi prvo besedo Polonyi, Barabas in Lengyel. Zavozil je najprej Szell, ki je čakal dolge mesece, da se opozicija pomiri. Ta pa je dobivala vedno večji pogum. Poklican je bil grof Tisza, kateremu pa so t. koj izodnesli noge grof Andrássy in tovariši. Wekerle in Apponyi sta za las zmernejša od Barabasa in Lengyela. Ko bi bil Szell že v marcu ali aprilu odstopil, morda

LISTEK.

Kongres katol. Sioux Indijancev in škof Stariha.

(Konec.)

Leon „Medvedje lice“ (Mato itd) je na to poprijel za besedo in rekel: „Odkar poznamo črne suknje, smo našli pot k življenju. Ravno kar smo čuli v pridgi, kako naj živimo, in vi ste tudi to slišali. Naše črne suknje so naši očetje. Med nami delajo do popolne utrujenosti in nas uče, kako bi morali živeti in se oteti. Glejte na moše in žene krog in krog, kako se oblačijo in kaki so. Kdo jih je take storil? To je vseh katoliške vzgoje in delo družb sv. Jožefa in prebl. Device. Vesel sem danes videti toliko črnih suknj, ker sem prepričan, da smo jim dolžni življenje.“

Tedaj se je ravno pripeljal mimo stari indijanski voz. Nekaj Indijancev se je peljalo v bližnjo rezervacijo praznovat po stari šegi 4. julij. To mu je bil predmet daljnih opazk in je rekel:

„Mi hočemo dobro, toda zli sovražnik

je vedno blizu. Vsled zavživanja prepovedanega sadu so narodi postali bedni. Poslušajte to, kar vam pridiga črna suknja.“

Konečno je še prosil škofa za enega duhovnika.

Škof Stariha je izrazil svoje veselje nad tem, da so prišli Indijanci tako dolgo pot in se niso ustrašili težav, da bi očitno in neustrašeno pokazali svojo vero. »Prišli ste pogovoriti se o važnih stvareh. Moj prednik vas ni mogel videti tako pogostokrat. Imel je predaleč do sem. Meni je to lažje. Največji del moje čede obstoji iz Indijancev. Veliki indijanski misijonar in škof Marty je začel delo med vami in jaz imam dobro voljo je nadaljevati. Jutri bomo to podrobneje razpravljali.«

V nedeljo dopoldne je bila svečana škofsvska sv. maša. Po evangeliju je rev. Father Jerome O. S. B., imel praktično in krepko pridigo o dolžnostih katoličanov. Potem je škof delil zakrament sv. birme. Indijanci so se cel čas vspodbudno vedli.

Popoldne ob četrti uri je bila zadnja splošna seja v prisotnosti škofa in misijonarjev. Prednik benediktinske misijonske postaje je Indijance nagovarjal, naj izrazijo še

svoje posebne želje, o katerih so se mogoče razgovarjali v privatnih razgovorih.

Najprej je poprijel za besedo rev. dr. H. G. Ganss iz Carlisle, Pa., z besedami: »Hvaljen bodi Jezus Kristus, Marija in Jožef! S tem pozdravom si segajo v roke vsi katoličani celega sveta. Nadškof Ryan jako obžaluje, da ne more biti prisoten, toda za vas bode posredoval. Katoličani na vshodu se jako zanimajo za vaš napredek. Če bi vi videli z angeljskimi očmi v raj, opazili bi marsikako oko, ki gleda od gori na vas: ono o. de Smeta in svetniškega škofa Martyja. Naprsni križ, ki ga vidite tu na škofu, je nekdanj počival na prsih škofa Martyja: ko je umrl, je bila njegova želja, da bi počival na prsih njegovega naslednika, ki bo skrbel za Indijance. Sedaj je na prsih škofa Stariha in prepričen sem, da vas on tudi tako resnično ljubi in bo za vas skrbel kot škof Marty. Beli na vshodu že 25 let opazujejo vaš napredek, kako se otimate neverstvu in stopate po stopinjah napredka in krščanstva. Pred Bogom so vsi ljudje enaki. V očeh vsemočnega ni razločka. Rdečekožec je toliko vreden kot beli. Toda ne smete pozabiti poslužiti se priložnostij, ki se vam ponujajo v

ti deželi, sicer boste onemogli. V Mehiki imajo Indijanci najvišje državne in cerkvene službe. Zakaj bi vi toliko ne mogli? Toda sami morate z delom začeti. . . .«

Sklenili so obdržati prihodnji kongres v Cheyenne agenciji v južni Dakoti. S „Te deumom“ se je končala imenitna skupščina. Drugi dan so se Indijanci potrjeni v svoji veri razšli na svoja domovanja.

Ti pa, dragi čitatelj, ali bi ne mogel v svoji krščanski ljubezni pomagati svojemu rojaku in škofu Starihi pri njegovem mučnem delu za zatiranje indijske rod? Vsak dar, ki ga pošlješ, smo pripravljeni poslati našemu škofu Indijancev v Južni Dakoti, mil. J. Starihi.

Na kongresu kat. Sioux Indijancev so bile od rdečekožcev sprejete sledeče resolucije, ki pričajo o živem katoliškem življenju teh sinov prerij in pragozdov.

1.) Veselega srca se zahvalimo velikemu glavarju črnih suknj, našemu svet. očetu, papežu Leonu XIII., za blagoslov, ki ga nam je podelil iz očetovskega srca o priložnosti našega zadnjega zborovanja v Crow Creek, 4. julija 1900. V njem priznamo najvišjega pastirja čede Kristusove, postavljene

bi bil Lukase potegnil voz iz mlake. Danes so njegove moči preslabe. Za kulisami pa Apponyjevi pristišči opoziciji dajejo potuho, češ: Le Apponyi in Wekerle moreta krizo rešiti z narodnimi koncesijami. To je uvidel tudi vladar ter zapustil Pešto. Morda zademo pravo, ako trdimo: Vlada pust, da se skisa vsa ogrska godlja. V Avstriji raste nevolja, na Ogrskem se oglašijo posamezni nemadarski narodi, tretjeletniki v armadi bodo silili na dopust, ogrski vrednostni papirji padajo — končno morajo uvideti tudi Barabas, Apponyi in Wekerle, da z glavno morejo skozi zid.

Nikakor ni še gotovo, da se cesar udeleži vojaških vaj v Galiciji. Zdravniki namreč svetujejo, naj se cesar varuje velikih naporov pri vojaških vajah. Zato je baje cesar sklenil, da se po običaju nemškega cesarja dne 24. sept. zopet povrne v Budimpešto, ker upa, da se dotlej voditelji strank morda le zedinijo o takih predlogih, katere je mogoče sprejeti.

Iz Srbije.

Vojaška zarota v Nišu je le posledica nezdravih razmer v deželi. Nihče ni mogel umeti, da je novi kralj Peter popolnoma pomiloštil in celo odlikoval zarotnike proti Aleksandru Obrenoviću. To je žalilo vse častnike, ki so zvesti ostali svoji prisegi, da si morda niso bili osebni prijatelji Obrenovičev. Nevolja je naraščala, ko so se vnani častniki ogibali srbskih tovarišev in ko vojaki po deželi niso dobivali redne plače, dočim bivši zarotniki v Belemgradu živijo veseli in zadovoljni. Tako sta nastali celo med častniki dve stranki. Te dve podpirajo na eni strani radikali, na drugi liberalci. Ob bodočih volitvah pa nastane hud boj, ki utegne le še povečati nasprotja.

Kljub aretacijam v Nišu, je zopet mnogo srbskih častnikov izrazilo, da soglašajo z znanim oklicem. Čuje se, da nezadovoljni častniki nameravajo skupno odložiti svoje službe in prositi za vstop v rusko ali avstrijsko armado. Tudi prebivalstvo v Nišu in Vranju je pričelo kazati svoje nasprotstvo do sedanje dinastije. Garnizija v Nišu je hotela že dan po umoru kralja Aleksandra iti v Beograd kaznovati morilce, a je takrat svojo namero opustila, ker je upala, da bo novi kralj sam kaznoval zločince.

Včerajšnja številka belgrajskih »Narodnih Listov« je bila konfiscirana, ker je prinesla oklic aretiranih častnikov. V oklicu pozivajo aretirani častniki svoje tovariše, naj brez strahu nadalje zahtevajo kaznovanje morilcev. Včeraj je bil aretiran bivši osebni zdravnik kralja Aleksandra dr. Mihael Velicković. V Nišu so aretirane častnike iz nji hovih stanovanj pripeljali v trdnjave.

Demonstracije v Belemgradu.

Povodom rojstnega dne prestolonaslednika je bilo mesto praznično razsvetljeno. Na demonstracijah pred opozicijskimi listoma »Večerne novosti« in »Narodni list« so strelili, dani na demonstrante iz oken, ranili štiri osebe. Demonstrantje, katerih je bilo kakih 150, so hoteli tudi pred poslopje turškega poslanstva, ali zabranilo jim je to jahajoče redarstvo.

V nemški soc. demokraciji vre.

Bebel bere v nekem članku »Neue Zeit« revizionistom levite. Hudo se je spraval nad Vollmarja, Bernsteina in Heineja. Tako pravi: »Tovariš Vollmar je prišel na površje kakor deus ex machina in me je napadel. Že večkrat sem povdarjal, da se nihče bolj ne razume na strahovanje kakor Vollmar, ki je zdaj parlamentarni, zdaj

častnikarski obrednik in ki z neznaneko častljivostjo s svojega koturna grmi: »Glejte, tako morate razlagati, tako se boriti!« In na drugem mestu piše Bebel: »Močna monarhija pomeni slab parlament, in ako se je kraljestvo po armadi, brodogradu in uradništvu že okrepilo in ga vladajoči sloji podpirajo, tedaj je vsaka demokracija v nevarnosti. Zato je pruska monarhija par excellence, ki je ni kmalu na svetu jednake, in vsakokratni pruski monarh, ki je tudi obenem nemški cesar, sistematično krepi plemstvo. V zahvalo zato naj gremo k pruskemu kralju kot nemškemu cesarju na dvor in naj ondi poklone delamo!« Bebel nato pozivlje, naj se stori konec tej komediji.

Tudi na berlinskem strankarskem shodu, 6. t. m. so se poojstrila nasprotstva v soc. dem. stranki. Poslanec Stadthagen je bil razsrjen, da urednika »Vorwärts« a nista hotela sprejeti dopisa starega voditelja Babela. »Zahleva, naj gremo na dvor«, je dejal Stadthagen, »ie največja sramota, ki nas more doleteti. Za ljudi, ki mislijo, da se bo stranka tako ponižala, imam le največje zaničevanje. Ako ne bomo z energijo nastopili proti temu, tedaj se moramo razcepiti, ker jaz bine mogel sedeti s takimi ljudmi v isti frakciji.« Na koncu svojega govora je predložil strankarski konferenci predlog, v katerem izraža nado, da bo strankarski shod v Draždanah krepko nastopil proti tem zahtevam. Končno pravi v predlogu: »Posrebno protestuje strankarska konferenca odločno protitemu, da so se zaprli predalinalnega centralnega organa s drugo Bebelu.« Ta predlog pa ni bil sprejet. Utis te konference je bil, da se bo stranka razcepila in da bo Bebel poražen. Vsekakor smo lahko radovedni na strankarski shod.

Iz brzojavk.

Dunaj. Nemški listi se obširno bavijo s strankarskim shodom nemške ljudske stranke v Lincu in zahtevajo izvršitev sklepa, naj se izdela avstrijski avtonomni carinski tarif in tako dokaže Madjarom, da bodo, ako dosežejo samostojnost, morali na leto plačevati 75 milijonov kron več. Nadalje zahtevajo nemški listi, da se potem izvrši carinsko zblizanje Avstrije z Nemčijo.

A den. Ko je 200 angleških vojakov korakalo skozi neko vas blizu Adna, so iz zasede začeli streljati na-nje. En vojak je ubit, eden ranjen. Čete so razdrle vas. Mnogo Arabov so usmrtili.

Berolin. Obiska nemškega cesarja pri avstrijskem cesarju se bo udeležil tudi nemški državni kanceler grof Bülow.

Lin. Poslanec nemške ljudske stranke bodo te dni prirejali shode in sklepe svojega strankarskega shoda predložili tudi volivcem.

Dunaj. »Neue Freie Presse« poroča, da vlada namerava jeseni zopet pričeti s pravnimi obravnavami med Nemci in Čehi. Odbor združenih nemških strank takim obravnavam ni nasproten, a izjavlja, da Čehom ne privoli prav nobene narodne koncesije.

Praga. Pri včerajšnji državnozborni volitvi v kmetakem okraju Pardubice - Hrudin je bil izvoljen Mladoček dr. Udržal.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 11. septembra.

Vodstvo katoliškonarodne stranke

je imelo včeraj sejo, v kateri je bila so-

glasno sprejeta naslednja resolucija: »Katol. narodna stranka protestuje proti ukazu vojnega ministra glede pridržanja tretjeletnega moštva Jez 1. oktober, ki hudo škoduje prebivalstvu, osobito kmetakemu stanu, zahtevajoč preklic tega ukaza in takojšnje sklicanje državnega zbora v svrhu ureditve te zadeve zakonodavnim putem«. — Podpredsednikom vodstva katoliškonarodne stranke je bil izvoljen državni poslanec dvorni svetnik g. Fran Šuklje.

Uradna »Lab. Ztg.« danes naznani, da je bil včeraj izvoljen dvorni svetnik Šuklje, a ne pové, koliko je bilo oddanih glasov. Pričakovali pa bi malo več zatajevanja in nepripranosti od uradnega lista, ki ime nuje izvoljenega g. poslanca slovenskega »klerikalca«. To nazivanje nas sicer prav nič ne vznemirja, toda uradnemu glasilu mora biti znano, da se naša stranka imenuje »katoliško-narodna«. Ali naj morda glasneje povemo?

Kdo bo poštni višji upravitelj v Gorici? Poštni višji upravitelj g. Peter Augscheller je stopil po 48letnem službovanju v stalni pokoj. Vpraša se zdaj, kdo bo njegov naslednik? Mi zahtevamo, da mora poštni višji upravitelj v Gorici znati občevariti s slovenskimi strankami. To ne gre, da se za slovenske stranke kličejo poštne sluga za tolmače. Radi tega pozivljemo svoje poslance, da naj store potrebne korake, da se zabrani imenovanje kaknega človeka, ki bi ne znal slovenski. Čujemo, da se ponujajo za to mesto ljudje, ki so popolnoma nevešči slovenskemu jeziku.

V knezoškofijsko dijaško sementišče v Mariboru so bili sprejeti: Jehart Gustav iz Maribora, Lipovšek Gašpar iz Sevnice, Dobnik Anton iz Braslovč, Kranjc Marko od Svete Barbare pri Vurbergu, Blumer Janez iz St. Pavla v Savinski dolini, Ogrizek Anton od Sv. Eme, Trinkaus Jan. od Sv. Jurija v Slov. goricah, Holcman Pavel in Holcman Vincencij iz Remšnika, Klobasa Andrej od Sv. Jurija na Ščavnici, Plohl Peter od Sv. Tomaža pri Vel. Nedelji, Welzmüller Adolf iz Ptuja, Gomzi Alojzij od Sv. Jurija na Ščavnici, Kolar Franc iz Kapele, Korošec Karl od Sv. Stefana pri Zsumu, Murko Rudolf od Sv. Boltenka v Slov. goricah, Kuk Jožef iz Kobjic, Letonja Janez iz Ptuja, Somrek Anton iz Čadrama, Stik Alojzij od Sv. Petra pri Mariboru, Vrečko Jožef iz Zabukovja, Kropivšek Fr. od Sv. Petra v Savinski dolini, Kampuš Rafael iz Šmarja, Derenda Martin iz Brežic, Vranjek Janez iz St. Ilje pri Gradiču, Goričan Alojzij iz Slov. Bistrice.

Duhovniške vesti iz Spod. Stajerskega. Župnijski izpit so napravili sledeči čč. gg.: Franc Bratušek, provizor pri Mariji Snežni, Franc Gartner, kaplan na Vranskem, Ivan Rožman, kaplan v Hajdini, Anton Kocbek, provizor v St. Petru pri Mariboru, Anton Šorn, kaplan pri Sv. Barbari v Halozah. — Nastavljen je za provizorja v St. Petru pri Mariboru č. go. spod kaplan Anton Kocbek. — Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Anton Šorn od Sv. Barbare v Halozah v Soštanj, Martin Rožkar od Sv. Ilje v Slov. goricah k Sv. Barbari v Halozah, Jakob Rauter od Pilštanja k Sv. Ilju v Slov. goricah, Jožef Podplatnik iz Soštanja v Kamnico. — Novonastavljen je č. g. Jožef Lasbacher kot kaplan v Pilštanju. — Razpisane so župnije St. Peter pri Mariboru in Sv. Marko pri Ptuju do 12. oktobra.

Poročil se je včeraj v Ribnici g. dr. J. Merhar, o. kr. profesor v Trstu, z gđč. Amalijo Logar. Naše najiskrenejše čestitke!

Pred celovškimi sodišči nadaljuje dr. Brejč boj za pravice slovenskega jezika. Celovski odvetniki protestirajo proti rabi slovenskega jezika pri sodiščih, češ, da ga ne razumejo, a sodišče ni tega mnenja, in tako se bodo morali celovski nemškona-cionalni odvetniki privaditi slovenščini. Obširneje poročilo o krepkem nastopu g. dr. Brejca priobčimo jutri.

— Umrl je v Gradcu kaznilnični ravnatelj v pokoju g. Ferdinand Vre-har, rodom Kranjec. Služil je dalje časa v Ljubljani.

— Tamburaški zbor ustanavlja bralno društvo v Kranju.

— Napaden je bil 5. t. m. po noči posestnik Jernej Turk iz Hudega vrha, okraj Lož. Peljal se je na vcu, nakrat pa sta skočila proti njemu kočarjev sin Janez Pajk iz Stranske vasi in Vincencij Zaman iz Mlačena ter ga pobila na tla, kjer je Turk nezavesten obležal. Drugi dan so ljudje dobili Turka na cesti ter ga spravili domov. Napadalec sta pod ključem.

— Oropani poštni urad. Neznani storilci so ulomili v poštni urad Sava pri Litiji in odnesli železno blagajnico s 312 K 28 vin. denarja, dalje 52 K in poštarjevo puško.

— Žrtve sleparjeva. Kot pomožni učitelj na šoli v Žužemberku nastavljeni Janez Kakar iz Ljubnega na Stajerskem se je sredi avgusta preteklega leta poročil z neko pridno deklico, ki mu je prinesla 600 K doh. Kakar je ta znesek svoji ženi poveril in s trgovcem Vokačem ušel v Ameriko.

— Za pogorelce na Vačah sta darovala: državni poslanec dvorni svetnik gosp. Šuklje 60 K in državni poslanec dr. Susteršič 40 K.

— Nesreča na žagi. Na žagi Ivana Grudna v Ješicnem Vrhu se je 12 letni Jernej Bezeljak preveč približal gonilnemu drogu, ki ga je zadel s tako silo, da je bil Bezeljak na mestu mrtev.

— Divji lovec v Begunjah. V korist spomenika dr. Prešernu prirede domači abiturijenti in visokošolci dne 13. t. m. ob pol 8 uri zvečer na vrtu g. Ivana Rosenika narodno igro F. S. Pinčgarjevo »Divji lovec«. Igri sledi godba, petje in šaljiva pošta. — K obilni vdeležbi vabi dijaški odbor.

— Z Jesenjo Dne 13. avgusta smo objavili poročilo glede dogodkov v kamenolomu Podjetnik Illes Oeden Fabian nam je z ozirom na dotično notico poslal popravek, ki ga objavimo le v toliko, kolikor se stvarno tiče našega poročila. G. Fabian popravlja: »Ni res, da s svojimi delavci nečloveško postopam. Tudi ni res, da sem dobil od Jeseničanov kamenolom za smešno nizko ceno. Ni res, da odiram uboge delavce na nezasiščen način. Ni res, da sem 26 kamenosekov s Čškega obljubil plačo 3—4 K, plačal pa 2 K 20 vin. in da so morali plačati hrano po 70 kr. Ni res, da sem delavce, ko so protestirali proti takemu postopanju, spodil iz službe in naščuval nanje laške delavce. Res je, da sem sprejel 26 dnarjev in 12 kamnosekov s Čškega po posredovanju kamnoseškega mojstra Ivana Hlody v službo in dnarjem po K 260 do 3 K, kamnosekom pa 4—5 K mezde obljubil. Od I. Hlodyja poslani delavci pa niso hoteli v kamenolomu delati... vsled česar sem bil prisiljen, jih iz službe odpustiti. Pri vseh teh ljudeh sem zgubil potnih stroškov okoli 800 K. Ko se je z njimi obračunalo, pokazalo se je, da so si delavci, kateri so bili tukaj 22 dni, imeli k večjemu 11, nekateri celo 3 delavne dni, več predjema vzeli, kakor je znašal zaslužek. Izvzemši 3 do 4 nedoraste, 16—17 let stare fante, kateri niso bili za kopanje sposobni, plačala se je vsakemu delavcu pri obračunu dnina 3 K. Mogoče je, da so nekateri delavci po 70 kr. na dan za hrano plačevali; pri tem je bilo za kruh 20 kr. na dan vračunjenih. Hrane pa niso dobivali pri meni, ampak od voditelja svojega oddelka. V moji kantini obedujejo samo delavci, ki store to prostovoljno. Ne sili se nobenega ne. Tu pa velja juha, meso in prikuha 21 kr., prikuha sama z juho 11 kr. Ko so se delavci pri žandarmeriji in pri županskem uradu v Jesenicah, ne radi obračuna, ampak radi odpustitve pritožili, pokazalo se je, da se je vršil obračun popolnoma pravilno. Danes dela pri meni 300 delavcev, 140—150 že jedno leto, ne da bi se pritoževali. Če bi s svojimi delavci res nečloveško postopal, biti bi moralo razmerje nasprotno, namreč, da bi 26 delavcev pri meni ostalo, 300 pa bi jih izstopilo.« — Sedaj ima besedo naš gospod poročevalec.

— Vinogradiški shod. Goriško vinarsko društvo, čegar delovanje se razteza na slovenski del goriške dežele, priredi prihodnjo nedeljo dne 13. t. m. ob 4. uri popoldne v Dornbergu javen shod. Razpravljalo se bode na njem o kupčiji z vipavskim vinom, o pripravljanju vina, o ravnanju z vinom itd.

— Utopil se je v Vipavi opekar Andrej Gregorič iz Prvačine.

— Izjava. Z ozirom na včerajšnjo notico o veselici slovenskih odvetnikov in notarskih uradnikov, kjer stoji zapisano »pa tudi slavnemu pevskemu društvu »Ljubljana«, katero je blagovolilo brezplačno sodelovati pri veselici«, izjavlja odbor, da je pevsko društvo »Ljubljana« vedno in povsod pri prireditvah narodnih društev, kjer je sodelovalo, brezplačno in drage volje nastopalo. Ta izjava samo, da se ne bode napačno tolmačil ta odstavek iz omenjene notice.

nega od njega samega, da kot sv. Peter čuje nad njegovo cerkvijo. Velikega duha bomo vedno prosili, naj ga blagoslovi in mu podeli dolgo življenje, in njega zopet prosimo, da naj nam podeli svoj blagoslov.

2.) Zahvaljujemo se glavarju črnih sukenj (škofu) Starihi, ki nas je prišel obiskat, in zahvaljujemo se tudi črnim suknjam, ki med nami živijo in delujejo. Vanje zaupamo s celim srcem. Privredli so nas na pravo pot. Bili so vedno odkritosrčni prijatelji Sioux Indijancev: Tako so nam vedno pravili naši predniki in zato jim obljubimo jih poslušati s celim srcem.

3.) Žalosti nas, ker čujemo, da mnogi beli v Dakoti zaničujejo sveto vez zakona, da ločijo moža in ženo in tako rušijo temelj družine. Eden največjih blagoslovov, ki so ga nam prinesli črnosuknjariji, je bilo spoznanje svetosti in neločljivosti zakona. Zelo se bojimo za naše ljudstvo, ker se nekateri poslužujejo teh pregrešnih postav, in si štejemo v čast jih ostiti našemu ljudstvu in vsem kristijanom.

4.) Pripoznamo upliv in potrebo katoliškega časnika in obžalujemo, da »Sina Sapa Wocekgia Taeganpaha« (Glasnik vere črnosuknjarjev) več ne izhaja. Od tedaj smo po-

stali slabotni; zato jako želimo, da bi se ta list zopet tiskal in da bi si ga držal vsak katoliški Sioux, ga bral in širil.

5.) Poznamo dobroto in blagoslove naših katoliških indijanskih šol, ki podučujejo otroke ne samo v znanju belih, ampak kar je še bolj nujno potrebno, v veri Kristusovi. Mi vsi obljubimo se pridružiti društvu belih, ki se zove: »Društvo za ohranjenje vere med katol. Indijanci« — in plačati letno 25 centov, da bo imelo to delo uspeh.

6.) V hiši velikega očeta (predsednika) je izvoljenih več belih, ki naj se pešajo z blaginjo Indijancev. Med njimi sta glavar črnosuknjarjev (nadškof) P. Ryan in gosp. Charles J. Bonaparte. Zato smo velikemu očetu hvaležni in zaupno pričakujemo, da se bodo s tem ščitile koristi Indijancev, njihove pravice branile in njihov položaj zboljšal.

7.) Med katoliškimi belimi so se zedinili društva. Naša želja je pridružiti se ti zvezi. Ona se zanima za nam tako drage šole črnosuknjarjev. Zato se jim zahvaljujemo in sklepamo poslati na njih prihodnje obče zborovanje na vzhodu pametnega in modrega moža.

— **Smrtna kosa.** V Kandiji pri Novem mestu je umrla gđ. Maksimilijana Wagatthay pl. Ehrenbüchel v 75. letu svoje dobe.

— **Demonstracije v Gradcu.** Po včerajšnjih socialnodemokratskih shodih so se pripetile včeraj v Gradcu demonstracije. Mnogi, ki je srečevala častnike, je vzklikala »Proč s častniki!« — ter je pisala in upila »Doli s parlamentom privilegijancev!«

— **Kmetje se oborožujejo.** Ker se v občini Loke, občina Smarje na Spodnjem Stajerskem, vedno bolj širijo strašne vesti o delovanju neke roparske tolpe, se kmetje oborožujejo. V Celju so puškari zadnje dni kmetom prodali nad sto revolverjev.

— **Graški občinski svet** je sklenil poslati na ministerstvo petico, v kateri zahteva, da se prekliče naredba o pridržanju vojaških tretjeletnikov pod orožjem in da vlada skoro okliče državni zbor.

— **Dogodki v Rimanjih.** Po znani raspravi na deželni sodišču v Trstu proti vaškemu županu Ivanu Bordonu, ki se je, kakor znano, zavrnila, da je bil obtoženez oproščen, je zagrebel isti že 4 osebe: tri otročiče in onega italijanskega podanika, ki se je bil vrgel z mosta na železniški t. Sedaj pa se pripravljajo baie — civilne poroke. — Cerkev v Rimanjih je še zaprta, okna so zastrta z zavescami; isto velja za loško cerkev.

— **Veliki shod dolenskih Marijinih dekliških družb na Zaplazu** se bo vrši v ponedeljek, dne 14. sept. Družbe se zbero ob 9. uri dop. z zastavami v žuoni cerkvi; od tod odidejo v sprevedu na Zaplazu, kjer bo pridiga, sveta maša in pete utanje. Vič. gg. vodniki naj blagovolijo svoje družbe o tem obvestiti. Shod bo velikanski in impozantna posvetitev družbeno nebeški Kraljici. Vič. gg. duhovniki bodo lahko maševali na Zaplazu. — Čatež pod Zaplazo 9. septembra 1903.

— **Mrličeva obleka se je užgala.** 70letna Marija Rosa je ležala na svojem stanovanju v Rovignu na mrtvaškem odru. Vse silne vročine so se vsčene sveče, ki so gorele na čast umrli, zažele kriviti in ena je prišla v dotiko z mrtvaškim ptom, ki se je užgal. Kmalu bi se bila zgodila nesreča, ker ni bilo ravno nobenega v sobi, ako ne bi bil silni dim opozoril domače na ogenj, ki so ga pogasili.

— **Velik gozdni požar pri Trstu.** V bližini kamnoloma pri Sv. Ivanu je pogorelo 3000 m² gozda. Škoda je velikanska. Ogenj je nastal po neprevidnosti.

— **Napaden** je bil 25letni kamnoseški pomočnik Franc Ferluga iz Trsta. V ponedeljek zjutraj je šel na delo, a se zvečer ni vrnil. Njegova je bila zaradi tega v velikih skrbeh in je šla iskat sina. Po dolgem iskanju ga je našla v gozdu nezvestnega v krvi ležati. Poklicani zdravnik je konstatiral, da ima nesrečnej 6 ran na glavi, eno na bradi in eno pod desnim očesom. Ko so ranjenca spravili k zavesti, je pripovedoval, da so ga na poti domov napadli neki fantje in ga obdelavali s kamenjem. Ker je vedel za imena nekaterih, je upanje, da se posreči storilca zaslediti. Stanje ranjenca, ki so ga prenesli v bolnico, je opasno.

— **Breškavas pogorela.** Iz Šmihela nad Pliberkom nam poročajo: V sredo zvečer ob 8 uri je pogorela cela Breškavas razun dveh hiš. Radi velike suše in pomankanja vode je v kratkem času pogorelo okoli 20 poslopij. Ogenj je menda nastal na nekem skednju vsled nepazljivosti nekega pijanca.

— **Vlak povozil** je mej Sindveasjo in Železno Kapljo znanega žganjarja p. d. Preslesnika z Obirskega, da je ostal na mestu mrtve.

— **Smrt v peči.** Iz Bajtišča na Kor. se poroča: Ponesrečil se je rudar Šimen Smigic. Delal je pri peči, kjer se topi železna ruda. Da bi nekaj popravil, je zlezal po lestvi, a pri tem oslabil in padel v peč, kjer so ga našli mrtvega.

— **Razstave v Celovcu.** Poleg živinske razstave so imeli te dni v Celovcu krasno razstavo ovetlic in sadja, potem delarsko razstavo s smnjem za med, razstavo rib, razstavo rogov jelenov in srnjakov ter umetniško razstavo. Pri nas na Kranjskem na nismo imeli nič.

— **V Ribnici** bode v nedeljo blagoslovljen novi gasilni dom. Tem povodom priredi gasilno društvo veselico. Vapored: Ob 3/4 na 10. uro sprejem gostov na kolodvoru. Ob 10. uri sv. maša v župnijski cerkvi. Po sv. maši blagoslovni prečast. g. dekan ribniški novi gasilni dom. Ob polu 1. uri skupen obed v hotelu Arko. Ob 4. uri popoldne vrtni koncert ljubljanske društvene godbe v hotelu Arko. Ob 7/9. uri zvečer ples ravnotam. Vstopnina h koncertu 60 vin, k plesu 1 krono. Gasilci v uniformi so prosti. Obed po 2 kroni brez pijače.

— **Hrvatske novice.** V Milni v Dalmaciji je silna suša. Ljudje nimajo pitne vode. Parnik »Budapesta« je pripeljal ljudem vode, a ker je parnik imel izobeseno ma-

djarsko zastavo, ni nihče hotel sprejeti vode in parnik je moral odpluti. — Pet otrok je pri ednem porodu te dni povila v vasi Turkovci v Hercegovini neka Hrvatica. — Preki sod v okraju Ludbreg je razveljavljen. — V Zagrebu je bil obsojen na 6 mesecev težke ječe Milan Trivanović iz Petrinja, ki je povzročil, da je pri zadnji demonstraciji policijski šef Guthner padel s konja. — Radi ljubosumnosti je v Kusto šiji ustrelil Milan Vlahović svojo zaročnico 18 let staro Terezijo Golob.

Ljubljanske novice.

Ponesrečen otrok. Ana Kastelc, služkinja pri cerkveniku Pivku na Poljanski cesti št. 80, je včeraj kuhala v samovarju mleko za otroke. Ko je vliha vode v goreč špirit, je ogenj bruhnil v otrokov obraz, katerega je dekla pestovala, ter ga tako opekla, da so otroka morali oddati v deželno bolnico.

Novi deželni dvorec slovesno blagoslovijo 22. t. m. dopoldne. Prva seja v novi deželno-zborni dvorani bo isti dan dopoldne.

Ulom. Danes ponoči je bilo ulomljeno za Bežigradom v shrambo nemškega športnega društva. Vzeti sta dve raketi za žig.

V Huthovem zavodu je pred tednom dni nekdo ukradel iz odklenjene sobe na mizni prt.

V tujino in iz tujine. V Ameriko je v sredo odšlo 15 Kranjcev. Iz Amerike je prišlo 10 Kranjcev in 10 Hrvatov. Na Westfalsko je odšlo petdeset oseb iz vipavske okolice.

Z odra padel. Včeraj je padel z odra pri zgradbi Sigeljeve hiše na Dolenski cesti slikarski pomočnik Rajko Dežman, katerega so morali zaradi poškodbe prepeljati v dež. bolnico.

Napad v zloglasni hiši? Po Ljubljani se govori, da je danes ponoči v zloglasni hiši neki tujec z nožem zabodel neko žensko. Ranjena baje ni nevarno.

Topničarji se vrnejo jutri v Ljubljano.

Kontrolna zborovanja se vrše v Ljubljani za 17. pešpolk dne 13. okt., za ostale pešpolke 14. oktobra, za lovske bataljone 15. oktobra, za topničarstvo in konjenišvo 16. oktobra, za ostalo vojaštvo pa 17. oktobra, vsakokrat ob 9. uri dopoldne v vojašnici pri sv. Petru. Naknadno kontrolno zborovanje se vrši 12. novembra ob 9. uri dopoldne.

Vstaja na Balkanu.

Glede eksplozije na parniku »Vaskapu« se poroča, da je zapisnik potnikov zgorel. Bil je v kapitanovi kajuti, ki je pa vsa zgorela. Na ladiji sta bila tudi dva potnika prvega razreda, ki sta se v splošni paniki, ki je sledila eksploziji, polastila rešilnega čolna in vesljala proti obrežju. Od teh dveh do sedaj ni nobenega sledu. Sodi se, da sta v zvezi z eksplozijo. To dokazuje dejstvo, da so sorodniki vse potnike reklamirali, le teh dveh ne. Tudi sama nista naznanila svoje rešitve.

Razburjenje med mohamedanskim prebivalstvom je tako naraslo, da se upravičeno boje izbruhov fanatizma. Bilo bi treba, da zastopniki vlasti store potrebne korake, da bi dogodki Evrope ne presenetili.

Četa oboroženih Krečanov je prekoračila turško-grško mejo, toda prisilili so jo, naj se vrne v Tesalijo. Varnostno stražo na meji so ojačili.

Predsednik Roosevelt je izjavil, da stanja ne smatra za resnega. Neverjetno je, da bi bili Američani v nevarnosti pred Turki. Tudi ameriški poslanik v kolikor se tiče interesov Zjed. držav, pravi, da ni nevarnosti.

Vali iz Damaska, Nazim paša je dobil nalogo napraviti mir in preiskati zadnje dogodke. Z dvema bataljonoma je došel v Beirut. Mnogo nemirnežev so prijeli. Sedaj vlada zopet mir.

Beirutski vali, Rešid-bej, ni odstavljen, ampak le suspendiran. Porta trdi, da so se mohamedanci razburili vsled prihoda ameriških ladij pred Beirut. Dogodki so pretirani, ravno tako število mrtvih in ranjenih. Veliko razburjenje je povzročila med mohamedanskim prebivalstvom novica iz Medine, da ondodni šejk širi legendo, da je prorok Mohamed vstal iz groba in zaklical: »Alah, reši svoje ljudstvo!« Šest stražnikov groba, da je od strahu umrlo. V sultanovi palači so vsi vznemirjeni, ne zaradi vsebine te novice, ampak zaradi tega, ker vidijo v tem poskus, vailiti sultanu kristijanom sovražno politiko.

Porta poroča, da je v monastirskem vilajetu in sandžaku Kirikilise sicer zatrla središča tolpe in sploh vse večje tolpe, toda manjših čet ne more ukrotiti, ker se prebitro umikajo in vedno sproti dobivajo privržencev iz Bolgarije in materijalne podpore.

Iz Carigrada poročajo, da sta odšla dva konjeniška polka po železnici v Drinopolje v pomoč mejni straži.

Nemška ladija »Moltke«, ki se je do sedaj nahajala pred Lizbono, odide skozi Gibraltar proti Beirutu. To je v zvezi z dogodki v Beirutu.

Izpred sodišča.

Izpred novomeškega porotnega sodišča.

Na zatožni klopi sede fantje France Planinšek, Matija Struna in Anton Boldin iz Zagorice pri St. Vidu radi težke telesne poškodbe. Na sv. Jožefa dan zvečer pretepli so Jožefa Planinška in so mu razun drugih ran prizadeli na glavi smrtno nevarno rano, valed katere mu je otemnel um in bode ves čas svojega življenja, če ne popolnoma nor, pa vsaj slaboumen. Prepeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji in mu izrezali pri operaciji košček lobanje ter odstranili prirasteni del možganske kooice. Ozdravil je sicer, a zavest se mu je vrnila le za malo časa. Sedaj je v deželni blaznici na Studencu. Na sv. Jožefa dan so pilj obtoženi s poškodovanim pri »Meti«, kjer je dal ta v družbi z Matijo Struno za dva litra vina. Anton Boldin in France Planinšek sta bila zastoj kot »freicorps«. Ko jim je vince razgrelo živce, so se začeli zbadati. Zvečer je šel Jožef Planinšek vasovat. A pes ga vedi, tudi drugi trije so ob istem času imeli isto misel. Jožef Planinšek je bil že na lestvi. Tu pa se mu nekdo osorno odreže in ga zavrne, naj gre se zdaj tja, kjer je bil, odrine lestvo in Planinšek telebne s lestvo vred na tla. Fantje pa zgrabijo Jožeta in ga neusmiljeno naklestijo. Drugo jutro se je Boldin, ki ni vedel, kako hučo je »Petanov Jože« poškodovan, hvalil: »Udaril sem ga po glavi s kamenom tako, da je bila vsa roka krvava.« In res je bila črepinja prebita, da je kri curkoma lila. Torej ni mogče drugih sumiti, kakor obtožene, posebno zato, ker poklicane priče isto povedo. Marija Strus je dejala, da je Marička rekla: »Vse skup sem doli vrgla.« Jože jej je rekel drugi dan, ko je še za silo okoli lazil: »Jaz sem sam padel z lestve.« Ode tepenega pr trdi, da mu je sin precej drugo jutro rekel: »Malo tepen sem, udaril me je pa tisti, ki je po lestvi lezel, po glavi.« Ta pa je bil Struna. Večkrat je pozneje tudi v blaznosti vpil: »Ta, ki je z lestve prišel, me je udaril.« Fantje so se sami hvalili, kako so ga natepli. Razprava torej ni mogla natančno dognati, kdo je bil oni, ki mu je prizadel smrtno nevarni udarec. Zato pa tudi obtoženi eden na drugega vale krivdo. Dr. vitez Bleiweis - Trsteniški in gospod sekundarij soglasno izjavita, da je brezupno misliti, da bi poškodovani še kedaj za dalje časa dobili pravi um, da torej ostane za vedno v duševnem hiranju in da ni zmožen nikdar več za svoj poklic. Pri popoldanski obravnavi stavila so se porotnikom tri glavna in tri dodatna vprašanja. S prvimi tremi glavnimi vprašanji pa dr. Sane ni bil zadovoljen. Stavil je k prvim trem glavnim vprašanjem še neko dodatno vprašanje, ki pa je bilo odklonjeno. Prva tri glavna vprašanja so gospodje porotniki zanikali, potrdili pa tri dodatna vprašanja, valed česar so bili toženi v mislu § 157. kazenskega zakona sojeni in kaznovani: Matija Struna s sedem, France Planinšek s sedem in pol in Anton Boldin z osem meseci težke ječe in v solidarno poplačilo stroškov očetu poškodovanega za vožnje stroške, zdravnika in zdravila.

Pred mariborskim porotnim sodiščem je bil obsojen 17letni Martin Medved iz St. Lovrenca na Dravskem polju radi tatvine na eno leto težke ječe. — Včeraj se je zagovarjala pred porotnim sodiščem 38letna Antonija Höbl, rojena v Golovabaki pri Slovenjem gradu. Obtožena je, da je hotela 15. junija t. l. svojega moža z arzenikom zastrupiti in da ga je sunila z mostu blizu Vuzenice v Dravo. Höbl, ki je bila že petkrat prej kaznovana, je bila obsojena na desetlet težke ječe, ker so porotniki glavno vprašanje, ali je obtožena kriva poskušenege umora svojega moža, potrdili. — Mat. Rudih iz St. Janža, okraj Marenberg, je bil obsojen radi prestopka proti pravosti na dva in pol leta težke ječe.

Razne stvari.

Najnovejše od ranih strani.

Ustreljen deserter. V Budjejevicah je hotel pobegniti iz vojaškega zapora Anton Plicka. Straža je streljala nanj ter ga ustrelila. — Na vislice je bil pred porotnim sodiščem v Tarnopolu obsojen kmet Kačar, ki je v preteklem letu svojega brata zavratno umoril. — Roparski umor pri Ogutinu. Dodatno poročilo še pravi, da so morilec ustrelili tudi kravjega pastirčka 8 letnega gozdarjevega sina Pavciča. Ustrelili so ga najbrže zato, da bi ne pridral proti njim. Truplo umorjenega otroka so našli v gozdu. Orožniki so prijeli gozdnega čuvara Novaka, ki je hodil tam okrog. V njegovi hiši so našli 5 patron in

umazano puško. Dokazalo se je, da je s to puško fantič ustreljen. Novak taji in pravi, da je na lovu umazal puško. — Napad na ravnatelja banke. V Kišenevu je abiturijentinja ondodne gimnazije, Helena Čerenkova, ustrelila na ravnatelja mestne kreditne banke, s katerim je bila v ljubavnem razmerju, in ga nevarno ranila. — Na smrt na vislicah je bil v Ogrskem Gradišču obsojen dninar Anton Jiska, ker je svojo ženo 6. julija s sekuro ubil. — Zopet požar v Travniku. V Travniku je začelo zopet goreti. 7 hiš je upepeljenih. Valed silnega vetra niso mogli ognja omejiti. — Nesreče v gorah. Truplo gđ. Dore Büchler, ki se je ponesrečila na Mont Blancu, so našli v neki skalni razpoklini. — Valikanski požar je bil v vasi Endres blizu Oedenburga. Zgorelo je 75 hiš, mnogo živine in poljskih pridelkov. Zgoreli so tudi štirje otroci in dve ženski. — Motor za otročje vozičke je videti po pariških cestah. — Promet z razglednicami je tekoče poletje na Angleškem tako velik, da morajo poštni uradniki delati preko uradnih ur in da mora poštna uprava v mnogih krajih nastaviti nove uradnike. — Prijet slepar. Šjanski slepar, ki je mnogim osebam tudi na Kranjsko pisal pisma, da ve za zakopan zaklad, je prijel. Hotel je navadno nekaj predplačil. Policija je sleparja prijela v Madridu. Sleparju je ime Del Moral. — Veliki nemiri so bili v Velikem Varaždinu, ker je policija prepovedala shod socialnim demokratom. Delavci so policijo napadli s kamenjem ter so na policijo tudi streljali. — Ubit cerkovnik. V kapeli avstroogrskega poslatništva pri Vatikanu so našli na stopnjicah altarja 75 letnega cerkovnika Pavla Sciasi ubitega. — Gumi z dravilo? Iz Amerike poročajo, da priporočajo ondi blaznim gumi za zdravilno sredstvo. Pravijo, da se bolezen pobiljša, ako bolnik zvede gumi. — Nova iznajdba. Iznašli so napravo, s katero se more z električno pomočjo iz daljave črke prinašati na papir. Stroj je podoban pisalnemu stroju. S pomočjo teh strojev so pomote, ki se lahko prigode pri telefonu izključene.

Društva.

(Izobraževalno in pevsko društvo »v Stefanji vasi«) priredi v nedeljo, dne 13. septembra 1903 veliko vrtno veselico na vrtu gosp. J. Antiča, posestnika in mesarja (p. d. Sraša) v Stefanji vasi št. 28. Pri veselici sodeluje slavna tovarniška godba iz Vevč pod osebnim vodstvom g. kapelnika Jos. Bortaluzzi. Petje vodi društveni pevovodja g. Pavel Balog. — Vapored: 1. »Sokolska koračnica«, godba. 2. P. Hugolin Satner: »Na planine«, mešani zbor s trosplovom in bariton solo; pojo: gospica E. Lukner, gospica K. Šintelj, gosp. Jankovič; bariton solo g. I. Prijatelj. 3. Rossar: »Črez valovje«, valček, godba. 4. Dr. G. Ipavec: »O mraku«, meški zbor. 5. Zajc: Zbor iz opere »Zrinski«, meški zbor. 6. A. Nedved: »Veseli pastir«, mešani zbor. 7. Ziehrer: »Polka française«, godba. 8. F. Ferjancič: »Oj slovenska zemljica«, meški zbor. 9. Kleisner: »Mazurka«, godba. 10. J. Aljaž: »Zostali ptič«, mešani zbor. 11. Reinhard: Pesem iz operete »Sladka deva«, godba. 12. G. Rhar: »Savica«, meški zbor. 13. »Pozdravljam te«, dveterospjev; pojo gosp.: Jankovič, I. Bricelj, A. Lukner, I. Prijatelj. 14. »Naprej«, koračnica, godba. 15. J. Žirovnik: Narodne pesmi: »Na planinah«, »Visoka je gora«, »Jager«, mešani zbor. 16. »Pravica se je izkazala«, burka v dveh dejanjih; spisal dr. J. E. Krek. 17. Sredolov, šaljiva pošta, coriandoli-corso itd. — Vstopnina 10 kr. za osebo; otroci prosti. Preplačila se za društvene namene hvaležno vsprejemajo. Začetek točno ob polu 4 uri popoldne. Za slučaj neugodnega vremena se vrši veselica dne 20. septembra t. l. — K mnogobrojni udeležbi vabi najljubnejše odbor.

(Prvo slovensko pevsko društvo »Lira« v Kamniku) je priredi v nedeljo dne 6. kimavca t. l. na vrtu restavracije g. J. Kende koncert povodom obletnice lanskega slavja 20letnega društvenega obstoja s sodelovanjem sl. orkestra kamniške mestne godbe. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina za osebo 50 vin. Odbor.

Darovi.

Darovi za pogorele v Vačah.

G. Majdič iz Vira 500 kg. moke; č. g. Jereb Jože, župnik, 8 K; g. Omahen Mih., trgovec, 10 K; župni urad Kranj 22 65 K; g. Stinec Vatroslav iz Ljubljane blago za obleko; č. g. Poč Martin 50 K; č. g. Želnik Jože, župnik, 50 K; č. g. Schweiger Franc, dekan, 20 K; č. g. Polaj Vincencij, župnik, 20 K; iz Žužemberka 200 K; č. g. Golob Janez, župnik, 16 K; darovanje šmartinskih faranov pri Litni 180 K; č. g. Kajdič Tomaž, kanonik, 10 K; župni urad Sv. Križ pri Litiji 50 K; č. g. Koritnik Jakob, žup., 10 K; č. g. Povše Franc, kanonik, 10 K; čast. g. svetič, duhovnik v Boljuncu, 5 K;

zbirka iz Moravč 124 K, med temi 30 K g. podadmirala Minutillio; d. g. Müller Janes, župnik, 20 K; d. g. Staré Alojz, župnik v pok., 20 K; d. g. Kunaer J., župnik na Folem, 8 K; Gradiškova hiša v Zalogu 20 K; d. g. Kerdon Anton, župnik v p., 10 K; d. g. Jeriha Mat, kanonik, 10 K; d. g. Česarek Franc, župnik, 5 K; g. Sukihe Franc, dverni svetnik, zaboj obleke in »Slovenec« 28 08 K; d. g. Medved, župnik, 34 47 K; d. g. Absec Mat, župnik, 40 K; d. g. Porenta Jakob, župnik, 12 K; d. g. Primžič Jern, župnik, 16 K; d. g. Kristofc Lov., župnik, 12 K; župni urad Janče 15 K; mestni župni urad Loka 30 K; župni urad Želina 20 K; d. g. Zgur Anton, župnik, 28 35 K; d. g. Slak Mat. 80 K in sicer 38 K skupščina sv. Cirila in Metoda, 42 K so darovali farani; g. Dolence Oroslov 20 K; župni urad Polanik 30 K; d. g. Bohinjec Peter 10 K in sicer 4 K farani, 6 K duhovniki; d. g. V Steška, knezoškof. tajnik, 5 K.

Peisrčna hvala vsem požrtvovalnim dobrotnikom!

Podpisani prav ponižno prosi v imenu nesrečnih pogorelcev novih darov, ker beda je tolika, da ljudje obupavajo, češ, da ne bodo mogli prenesti tolike nesreče. Le usmiljeni nebeški Oče in dobri ljudje morejo utekati nesrečne pogorelce.

Josip Golmajer,
župnik na Vačah.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 8. avgusta do 6. septembra poslali gg. in društva: Upravišтво »Sloven. Naroda« zbirko 479 54 K, upravnišтво »Slovenca« zbirko 76 21 K; podružnice: moška v St. Juriju ob južni železnici 150 K kot čisti dohodek veselice; podružnica v Ljutomeru 30 84 K, moška za I. Bistrico in Trnovo 68 K, ženska v Postojni 52 K, moška v Ormožu 150 K kot čisti dohodek veselice, podružnica za Velikovec 74 K; Litijake Slovenke 200 K po »Slov. Narod« iz hvaležnosti, da je bil pri zadnji veliki skupščini izvoljen častnim udom prezasluzni rodoljub g. Luka Svetec; Fr. Gregorič 20 K, katere je zložila vesela družba na novi maši g. Alberta Lebana v Prvačini; Anton Spende v Ribnici zbirko 15 40 K mesto brzojavnega pozdrava veliki skupščini; c. kr. adjunkt na Dunaju Dragotin Dolenc 2 K, kapelan Fr. S. Gomilek pri Sv. Benediktu v Slov. Gorah pri domači veselici nabranih 10 70 K, nadučitelj v Šmartnu Fr. Lavtižar 2 K, stud. iur. Iv. Kralj 40 40 K kot čisti dohodek v Trzinu prirejene veselice, mestni župnik Ivan Vrhovnik dar 6 K (darovala sta: g. župnik Ivan Sakser 4 K in gosp. Gostinčar 2 K); župnik v Vitanju Alojzij Arzušek 1 K odvetnik v Ljubljani dr. Fr. Tominšek 20 K; Janko Korpar 5 K kot prebitek veselice velikonedeljskih dijakov, g. Nina Šaplava 6 K, katere je nabrala v hiši gosp. Lovrenčiča v Gradou; minorit v Ptuj o. Lenart Vavpotič 5 22 K in kapelan v Kočevju Jos. Demšar 2 kroni.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Novice iz Amerike.

§ **Napad na predsednika Roosevelta** je bil te dni poskusen. Nekdo je hotel na vsak način govoriti s predsednikom, a bil je aretiran. To je prišlo v javnost. Listi so povdarjali, da je bil dotičnik blazen. Sedaj se pa poroča, da so varnostne naredbe okoli predsednika podvojene in da sta mu kralj Edvard in nemški cesar brzojavno čestitala na rešitvi.

§ **V staro domovino** so odpotovali iz Pueble štirje rojaki, med njimi Janes Mavc iz Ljubljane, ki je bil za peka pri M. Grabeku.

§ **Na svetovni razstavi v St. Louisu** bo razstavilo svoje izdelke 53 raznih narodov.

§ **Nagloma umrl** je v Braddocki rojak Fr. Urbas.

Kuga v Marzelju.

Listi prijavljajo depeše iz Marzelja, ki potrjujejo, da se je v tovarni kartonaž v Bois de Lucy, po prihodu neke partije cunj iz Votoka, konstatirala črna kuga. Obolelo je baje 27 oseb, umrlo pa 5. Takoj so se ukrenile najstrožje varnostne odredbe in se je odpravila vsaka nevarnost. Zvečer je vničil tovarno požar, zaneten namenoma. Mej fabriškimi personalom je umrlo pet oseb in tri so obbolele ob sumljivih znamenjih. V mestu samem ni nikdo obolel. Prefektura departementa pa izjavlja, da gre tu samo za infekcijsko vnetje pljuč.

Trst. Radi kuge v Marzelju je nadzorstvo nad tržaško luko pomnoženo in postrojeno. Prepovedano je uvažati stvari iz okuženega kraja.

Telefonska in brzojavna poročila.

Žiri, 11. septembra. Včeraj je udarila strela pri Tinčku na Dobračevi. Trem posestnikom je pogorelo devet po-

slopij. Zgorela je tudi ena junica. Škoda je velika.

Solkan, 10. sept. *) Tisoč božjepotnikov srečnih in veselih, med njimi nekaj volivcev, čestita katoliško-narodnemu poslancu Šukljeju na častni izvolitvi.

Dunaj, 11. septembra. Danes je bil Kórber pri cesarju v daljši avdijenci. Grof Julij Andrassy je dobil poziv, naj nujno pride k cesarju, še predno cesar odide v Galicijo, kamor se je cesar odločil na vsak način potovati dne 12. t. m. ter ostati do dne 17. t. m.

Budimpešta, 11. sept. Opozicija odločno zahteva, naj se takoj skliče državni zbor.

Zagreb, 11. septembra. Radi nemirov v varaždinski okolici je toženih osem oseb, med njimi župnik Fran Stanetia iz Martinjca. Brani jih dr. Pavel Magdić.

Praga, 11. septembra. »Narodni Listi« pravijo, da bodo češki poslanci krizo, v kateri je država, spravili v deželni zborni v razgovor.

Inomost, 11. septembra. Ces. namestnik je sklical na dan 12. t. m. sejo zastopnikov deželnozborskih strank, da se dogovore o programu zasedanja in se tako omogoči mirno zasedanje.

Sarajevo, 11. sept. Demisija bosenskega civilnega adlatusa barona Kučera je že odposlana na kabineto pisarno. Kučero nadomešča sekijski šef Benko. Naslednik Kučere bo skoro gotovo sekijski šef v skupnem ministertvu Horovic.

Sarajevo, 11. septembra. Nadškof Stadler se je podal v Travnik, kjer se je izjavil, da 100 ubogih rodbin brez razlike veroizpovedovanja prehrani in vzdrži na svoje stroške 10 mesecev.

Rim, 11. sept. »Giornale d' Italia« poroča, da je laški kralj za časa svojega bivanja v Trevisu obiskal župnika v Asolinu, ki je iskren prijatelj Pija X. Kralj se je z župnikom dolgo časa pogovarjal.

Belgrad, 11. septembra. Kralj Peter je odposlal odposlanca k ruskemu carju s prošnjo, naj odredbe proti srbskim častnikom prekliče. Kralj meni da je ruski bojkot radi umora Aleksandra napram srbskim častnikom vzrok sedanjega častniškega upora. Kralj Peter se je izjavil, da odstopi, ako Rusija ne ugodí njegovim zahtevam.

Zemun, 11. sept. Danes po noči so bili zopet krvavi boji po belgrajskih ulicah. Posredovati je moralo orožništvo in vojaštvo, ki je rabilo orožje. Tekla je kri. Mnogo oseb je ranjenih, več težko ranjenih so prepeljali v bolnico. Nemiri se obračajo proti uredništvom »Narodnega Lista« in »Novosti«. (Glej politični pregled. Opomba ured.) Nekaj urednikov je ranjenih, tiskarne so opustošene. V Nišu so zopet aretirali več častnikov. — Prišli so na sled zaroti častnikov v Kragujevacu, ki so se v posebnem pismu na kralja izjavili s častniki v Nišu solidarnimi. Koncem svojega pisma pravijo častniki: »Zahtevamo, da kaznuješ, kralj, podle morilce, katerim tudi Tvoja oseba ne bo sveta. Le ako se ti ljudje izbacnejo iz armade, se more Srbija oprati sramote. Pred Teboj, kralj, klanjamo sablje, od Tebe pričakujemo mi in Evropa pravičnosti!«

Včerajsnja volitev.

Po zaključku včerašnjega lista so nam došla še naslednja poročila: Veliki Gaber: Sukihe soglasno 59. — Dobrova: Sukihe soglasno 24. — Horjul: Sukihe soglasno 56. — Sv. Jošt: Sukihe soglasno 25. — Rudnik: Sukihe soglasno 26. — Krka Muljava: Sukihe soglasno 76. — St. Vid pri Latičini: Sukihe soglasno 50. — Polhov Gradec: Sukihe soglasno 58. — Struge: Sukihe soglasno 56. — Dob: Sukihe soglasno 37. — St. Jurij: Sukihe soglasno 59. —

*) Radi včerašnjega viharja došel včeraj prepozno

Lipljenje: Sukihe soglasno 12 — Prežganje Trebeljevo: Sukihe soglasno 92 — Ježica: Sukihe soglasno 23. — Črnuče: Sukihe soglasno 23.

Do zaključka lista smo dobili poročila iz 52 volišč, ki skupno izkazujejo za dvornega svetnika gospoda Sukiheja 2068 glasov. Vseh volišč je 73, poročil še nimamo iz 21 volišč, na katerih je izvestno dobil g. Sukihe mnogo glasov in o katerih prosimo poročila.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 738,0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrevi.	Nebo	Padačina v 24 urah, v mm.
10. 9. zveč.	734,9	13,0	sl. vzh.	dež.	21,7
11. 9. jut.	728,7	11,2	sl. jzah.	obl.	
12. 9. popol.	724,1	20,4	sr. jzah.		

Srednja včerajsnja temperatura 14,1°, normale 15,6°.

Včeraj opoldne kratka nevihta.

Dunajska borza

dné 10. septembra

Skupni državni dolg v notah	99 90
Skupni državni dolg v srebru	99 85
Avstrijska zlatna renta 4%	120 25
Avstrijska kronska renta 4%	100 35
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92 25
Ogrska zlatna renta 4%	118 85
Ogrska kronska renta 4%	97 75
Ogrska inv. renta 3 1/2%	89 10
Avstro-ogrške bančne delnice	15 64
Kreditne delnice	643 —
London vista	239 15
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117 40
20 mark	23 48
20 frankov	19 06
Italijanski bankovci	95 10
C. kr. cekini	11 34

Zitne cene

dné 11. septembra 1903.

(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 7 45	do 7 46
» april	7 69	7 70
Rž za oktober	6 21	6 22
» april	6 48	6 49
Oves za oktober	5 46	5 47
» april	5 70	5 71
Koruzza za avgust	—	—
» september	6 28	6 29
» maj 1904	5 48	5 49

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7 65	do 8 15
Rž južne železnice	7 60	8 —
Rž	6 45	6 60
Ječmen	6 40	7 40
» ob Tisi	6 10	7 20
Koruzza ogrska	6 60	6 75
Cinkvant	7 50	8 —
Oves srednji	5 95	6 15
Fizol	6 25	11 05

Listnica uredništva:

Gosp. H.: Blagovolite nam naznaniti svoj natančni naslov in naslov svojega prijatelja.

Čatež ob Zaplazu: Za včerašnjo številko prepozno došlo.



1202 1—1

Globoko užaljeni javljamo, da je po Božjem sklepu danes po 6. uri popoldne umrla naša ljubljena soproga, odnosno mati, gospa

Ana Škerlj roj. Trdina

prejemši zakrament sv. poslednjega olja, stara 53 let

Pogreb bo 11. septembra 1903 ob polu 6. uri popoldne

Sveča maša zadušnica se boe služila dné 11. septembra ob pol 8. uri v kapiteljski cerkvi.

Novo mesto, dné 9. septembra 1903.

Ivan Škerlj, c. kr. dež. sodnije svetovalec, soprog. — Dr. Milan Škerlj, c. kr. sod. adjunkt, Ljublj. Škerlj, c. kr. gimn. profesor, Ana Škerlj, Ivan Škerlj, stud. phil., Stanko Škerlj, gimnazijec, otroci. Vence hvaležno odklanjamo in prosimo tihega sočutja!

1201 1—1

Zahvala.

Odbor moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Ormožu si dovoljuje tem potem izreči najiskrenejšo zahvalo vsem onim, ki so pripomogli, da se je zadnji veliki koncert v Ormožu vršil tako sijajno. Posebno pa se zahvaljuje: Slavnemu pevskemu društvu »Vila« in pevovodji profesorju glasbe g. Vjekoslavu Rosenberg-Ružička, ki je ob jednem spretno vodil slavno meštansko godbo iz Varaždina za posebne točke godbe in petja; slavnim ženski podružnici ormoški za prijazno sodelovanje, g. Domicijanu Serajniku za izvrstno vodstvo koncerta; vsem cenitnim damam pevkam in gospodom pevcem iz Ormoža in okraja za preobilni trud, posebno solistom; g. dr. Bela Stuhcu, g. Františku Serajniku ter gospojam Antoniji in Mariji Stupca, kakor Angeli in Anki Repič za njih krasno petje in sviranje; vsem narodnim gospodičam in gospodom za okrašenje slavnostnega prostora; vsem dragim in milim gostom, ki so tako mnogobrojno prišli s Hrvaškega in domačih krajev, osobito iz Varaždina.

Ormož, dné 1. septembra 1903.

Odbor.

Spretnega

stenografa

sprejme

dr. Josip Furlan,

1198 2—1

odvetnik v Ljubljani.

Montinit, pritrjevalano sredstvo za kamenje, kovino, lesovje itd., priporoča gg. kamnosekom in ključarskim moštom trvdka BRATA EBERL, edina zaloga za Kranjsko, v Ljubljani, Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 524 27 11—1

Gospica,

ki je dovršila sedem razredov, želi vstopiti v kako prodajalno v službo. Naslov: F. P. poste restante, Planina pri Rakeku. 1193 3—2

Z 120 johi gozda

je naprodaj posestvo in sploh vse h kmetiji spadajoče orodje pod jako ugodnimi pogoji.

1180 3—2

G. Tönnies

tovarna za stroje

Ljubljana

priporoča kot posebnost

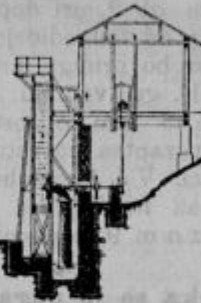
žage in vse stroje

za obdelovanje lesa.

• Turbine. •

Sesalno plinski motor

najcenejša gonilna sila, 1 do 3 vinarje za konjsko silo na uro.



905 26—10



140 26—20

Na stanovanje in hrano

se sprejmeta 1182 3—3

dva dečka

Iz boljše rodbine.

Poisnita daje I. Mlakar, mestni katehet, Cigaletove ulice št. 3, nasproti justične palače.

Prečistiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom uljudno naznanjam, da imam zelo veliko zalogo

cerkvenih posod in orodja.

Zaradi pomanjkanja prostora prodam prav zelo poceni več lepih lestencev, svetilnic, kelihov itd.

Prosim prečistite gospode župnike, naj si blagovolijo ogledati.

Naročena dela se izvršé pravilno v najkrajšem času.

Slavnemu občinstvu pa priporočam lepa in praktična svetila za električno luč.

Priporočam s spoštovanjem

Leopold Tratnik,

1118 6

pasar

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 27.